

UZASADNIENIE

Powód J. B. pozwem z dnia 11 sierpnia 2014 roku złożył pozew przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Po ostatecznym sprecyzowaniu pozwu, które nastąpiło w piśmie procesowym z dnia 9 lutego 2016 roku powód wskazał, że domaga się od pozwanego kwoty 750.000 zł tytułem odszkodowania za spowodowanie rozstroju zdrowia, jako następstwa nierozpatrzenia wniosku o przywrócenie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy poczynając od stycznia 1997 roku. W uzasadnieniu żądań powód podniósł, iż w toczącym się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach – Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postępowaniu powód zgłosił żądanie przywrócenia powodowi prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 1997 roku i w wyroku z dnia 5 lipca 2006 roku w sprawie VIII U 929/06 pozwany został zobowiązany do rozpoznania wniosku powoda czego jednak nie uczynił. Organ rentowy ma na rozpoznanie wniosku powoda 30 dni, a tego nie uczynił i dopiero 17 grudnia 2007 roku wydał decyzję w sprawie przyznania świadczenia rentowego, po ponownym złożeniu wniosku przez powoda. Brak rozpoznania wniosku wpłynął na możliwość podejmowania przez powoda działań zmierzających do poprawy jego stanu zdrowia i został narażony na dalszą jego degradację. W związku z brakiem środków finansowych, powód podupadł na zdrowiu, co stanowi wywołanie rozstroju zdrowia w rozumieniu art. 444 § 1 kc. Na dochodzoną pozwem kwotę składają się kwoty:

- 5.040 zł jako zwrot poniesionych przez powoda przez 6 lat kosztów zakupu leków;
- 8.500 zł wyłożonych z góry kosztów niezbędnych do dalszego zakupu leków;
- 30.000 zł na pokrycie kosztów niezbędnych dla zahamowania pogarszania się stanu zdrowia operacji prostaty, przepukliny i koronografii;
- 20.000 zł na pokrycie kosztów rehabilitacji po operacji;
- 70.000 zł na spłatę posiadanego przez powoda zadłużenia powstałego na skutek braku środków na podejmowanie niezbędnego leczenia
- pozostała kwota na zabezpieczenie godnej egzystencji pozwalającej na ustabilizowanie stanu zdrowia powoda i zapewnienie możliwości spokojnego życia wskutek stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k. 143-144) wniósł o odrzucenie pozwu ewentualnie o jego oddalenie jako oczywiście bezzasadnego. W uzasadnieniu odrzucenia pozwu wskazał, że w Sądzie Okręgowym w Katowicach toczy się sprawa o to samo roszczenie pod sygnaturą akt I C 249/14, a ponadto powód wystąpił z roszczeniem o zadośćuczynienie w sprawie I C 314/07 przed Sądem Okręgowym w Gliwicach i powództwo jego zostało oddalone. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powód od 1992 roku przebywał na rencie z tym, że w okresie od 1 sierpnia 1992 roku do 31 października 1993 roku z tytułu III grupy inwalidzkiej, od 1 listopada 1993 roku do 31 grudnia 1996 roku z tytułu II grupy i od 1 stycznia 1997 roku ponownie z tytułu III grupy. Wyrokiem z dnia 5 lipca 2006 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach przekazał pozwanemu wniosek powoda o przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy celem jego rozpatrzenia. Pozwany pismem z dnia 21 września 2006 roku wezwał powoda do złożenia wniosku wraz z zaświadczeniem o stanie zdrowia na druku N-9 w celu ustalenia całkowitej niezdolności do pracy, co było zgodne ze wskazanymi przepisami. Wobec nieprzedłożenia wymaganych dokumentów powód został pismem z dnia 20 października 2006 roku poinformowany o odstąpieniu od rozpatrzenia wniosku. Pozwany podkreślił, iż powód orzeczeniami lekarzy orzeczników ZUS z grudnia 2007 roku oraz stycznia 2011 roku został uznany za częściowo niezdolnego do pracy. Za całkowicie niezdolnego do pracy został powód uznany orzeczeniami z lutego 2014 roku i marca 2015 roku. Ponadto podniósł, że powód nie wykazał na czym polega jego szkoda ani jej wysokości, a pozwany swoim działaniem w żaden sposób nie przyczynił się do powstania szkody.

Po sprecyzowaniu żądania pozwany w piśmie z dnia 29 lutego 2016 roku (k. 291-292) podniósł, że wykonał bezzwłocznie postanowienie punktu 3 wyroku Sądu okręgowego w Gliwicach, gdyż wezwał powoda do złożenia stosownych dokumentów, a skoro powód ich nie złożył, to odstąpił od rozpoznania wniosku. Podniósł, że powód nie był pozbawiony świadczeń, gdyż otrzymywał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy oraz wskazał, że żądane przez powoda kwoty nie zostały w żaden sposób udowodnione, a brak jest podstaw do wykładania przez pozwanego z góry środków na zakup leków, pokrycie zadłużenia czy też na zabezpieczenie godnej egzystencji. W tej sytuacji pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bezsporne w sprawie jest, że powód J. B. od 1992 roku otrzymuje rentę z tytułu inwalidztwa. W okresie od 1 sierpnia 1992 roku do 31 października 1993 roku był zaliczony do III grupy inwalidzkiej, a z dniem 1 listopada 1993 roku został zaliczony do II grupy i uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Stan taki trwał do końca 1996 roku i z dniem 1 stycznia 1997 roku powód został zaliczony do III grupy inwalidzkiej i uznany za częściowo niezdolnego do pracy, oraz otrzymywał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Powód wystąpił do Sądu Okręgowego w Gliwicach z odwołaniem dotyczącym wysokości waloryzacji renty od dnia 1 marca 2006 roku oraz o zaliczenie do stażu ubezpieczeniowego okresu zatrudnienia od 1 grudnia 2001 roku do 31 sierpnia 2002 roku. W dniu wydania wyroku tj. 5 lipca 2006 roku powód zgłosił w sądzie wniosek o przywrócenie prawa do renty inwalidzkiej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, poczynając od 1 stycznia 1997 roku. Sąd w wyroku z dnia 5 lipca 2006 roku w sprawie VIII U 929/06 w punkcie 3 przekazał organowi rentowemu ZUS wniosek o przywrócenie prawa do renty inwalidzkiej. W związku z tym (...) Oddział w C. pismem z dnia 21 września 2006 roku poinformował powoda, że w celu rozpatrzenia jego uprawnień dotyczących renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy ma przesłać w terminie 7 dni od otrzymania pisma pisemny wniosek wraz z wypełnionym drukiem Rp-1a (który został do pisma załączony) oraz wypełnione przez lekarza prowadzącego „zaświadczenie o stanie zdrowia tj. druk N-9. Powód wniosku tego nie złożył i nie przedstawił zaświadczenia o stanie zdrowia, uznając, że nie będzie stawiał się na komisję i nie złoży stosownego zaświadczenia. W tej sytuacji pozwany poinformował powoda pismem z dnia 20 października 2006 roku, że odstępuje od rozpatrzenia wniosku o przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Powód pomimo otrzymania pisma nie złożył pisemnego wniosku i wymaganych załączników (dowód: wyrok z dnia 5 lipca 2006 roku k. 31, pisma pozwanego k. 148-149, zeznania powoda na rozprawie 3 marca 2013 roku).

Powód wystąpił z pozwem przeciwko pozwanemu w dniu 27 sierpnia 2007 roku do Sadu okręgowego w Gliwicach domagając się zasądzenia kwoty 220.000 zł, a następnie także 1.800.000 zł w związku z utratą zdrowia oraz narażeniem na utratę życia poprzez wstrzymanie wypłaty renty w okresie od 10 maja 2005 roku do marca 2007 roku. Powództwo to zostało oddalone wyrokiem z dnia 28 maja 2008 roku w sprawie I C 314/07, a podstawą jego oddalenia było m. in. ustalenie, że powód uzyskał prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 maja 2005 do 30 kwietnia 2007 roku i w związku ze zbliżającym się terminem na jaki przyznano rentę w piśmie z dnia 16 stycznia 2007 roku wezwał powoda do złożenia wniosku w sprawie przyznania renty wraz z zaświadczeniem lekarskim i poinformował, że w innym wypadku renta po tym terminie będzie wstrzymana. Powód wiedział o fakcie przyznania renty na dwa lata, lecz nie złożył wniosku o ustalenie dalszego prawa do renty lecz złożył w doniesienie w prokuraturze. Na skutek kolejnych pism powoda pozwany skierował go na badanie lekarskie orzecznika ZUS, który w dniu 11 grudnia 2007 roku stwierdził niezdolność powoda do pracy i na tej podstawie pozwany ustalił prawo powoda do renty na okres do 31 grudnia 2010 roku począwszy od maja 2007 roku. Sąd uznał, że brak było bezprawności działania po stronie pozwanego, a powód nie udowodnił ponadto faktu pogorszenia zdrowia i nie wykazał związku przyczynowego z działaniem pozwanego. Apelacja powoda od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 grudnia 2008 roku w sprawie V ACa 471/08 (dowód: pozew k. 252-253, protokoły rozpraw k. 256-261, Wyrok SO z uzasadnieniem k. 262-269, wyrok SA z uzasadnieniem k. 270-274).

Na podstawie opinii lekarzy orzeczników ZUS z dnia 11 grudnia 2012 roku i 18 stycznia 2011 roku powód był zaliczony do osób częściowo niezdolnych do pracy i otrzymywał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a następnie na

podstawie opinii z 3 lutego 2014 roku i 6 marca 2015 roku został zaliczony do osób całkowicie niezdolnych do pracy i otrzymuje rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (dowód: decyzje lekarzy orzeczników k. 150-162).

Powód prowadzi bogatą korespondencję z pozwanym i korzysta z prawa odwoływania się od decyzji m.in. wyrokiem z dnia 20 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie VIII 1209/13 oddalił odwołanie powoda od decyzji z 1 marca 2013 roku (dowód: wyrok k. 163).

Powód znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej prowadzi gospodarstwo domowe z I. Z., oboje utrzymują się z rent z tym, że powód otrzymuje rentę z tytułu niezdolności do pracy a jego partnerka rentę socjalną i zasiłek pielęgnacyjny. Powód posiada zadłużenia i ma zajęcia komornicze, co wpływa na obniżenie otrzymywanych środków. Powód choruje na wiele schorzeń, jednakże nie leczy się regularnie, nie wykupuje wszystkich leków i nie przyjmuje ich. Za swoją sytuację obwinia pozwanego oraz opiekę społeczną

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenia powoda nie są zasadne.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że w sprawie nie zachodziły podstawy do odrzucenia pozwu. Pozwany w odpowiedzi na pozew wnosił o takie odrzucenie, powołując się na zawisnięcie sprawy o to samo roszczenie, lecz na skutek sprecyzowania roszczeń przez powoda można było stwierdzić, iż brak jest tożsamości roszczeń i pozwany nie podtrzymał w ostatecznym stanowisku swojego wniosku, a wnosił o oddalenie powództwa. Jak wynika z treści art. 199 § 1 pkt 2 kpc sąd z urzędu odrzuca pozew jeżeli o to samo roszczenie, pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku lub została prawomocnie osądzona. W niniejszej sprawie powód dochodzi odszkodowania, którego podstawą faktyczną miało być nierozpoznanie przez pozwanego wniosku o przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy zgłoszonego w dniu 5 lipca 2006 roku przed Sądem Okręgowym w Gliwicach i w ten sposób pozbawienie powoda środków do godziwej egzystencji. W sposób podobny sformułował powód roszczenie, które jest przedmiotem rozpoznania w sprawie I C 249/14 lecz w postępowaniu tym powód domaga się zadośćuczynienia, a nie odszkodowania. W tej sytuacji nie zachodzi tożsamość roszczeń lecz są to inne roszczenia oparte na tym samym zdarzeniu. Dochodzenie ich w odrębnych postępowaniach jest dopuszczalne. Brak jest także tożsamości roszczeń ze sprawą osądzoną przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie I C 314/07, gdyż w tamtej sprawie powód jako podstawę żądań określał wstrzymanie przez pozwanego wypłaty renty w tytułu częściowej niezdolności do pracy. W tej sytuacji brak było podstaw do odrzucenia pozwu.

Podstawowym obowiązkiem strony powodowej w procesie cywilnym jest wykazanie okoliczności faktycznych, z których wywodzi swoje roszczenie. To strona po myśli art. 6 kc oraz art. 232 kpc ma obowiązek składać wnioski dowodowe, za pomocą których wykaże okoliczności faktyczne istotne dla sprawy.

W niniejszej sprawie odpowiedzialność pozwanego mogłaby wynikać jedynie z czynu niedozwolonego i za taki powód uważał nierozpoznanie jego wniosku o przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W myśl przepisu art. 417 § 1 kc za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Przepis ten ma zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż ZUS-owi, zgodnie z art. 66 ustawy o Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prowadzonej działalności przysługują środki prawne właściwe organom administracji państwowej. Zakres działania Zakładu określony w art. 68 ustawy jako realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych jest wykonywaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych władzy publicznej. Podstawą tej odpowiedzialności jest wykazanie przez stronę powodową faktu powstania szkody, bezprawności działania pozwanego oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego a powstaniem szkody. Ponadto konieczne jest wykazanie szkody zarówno co do faktu jej zaistnienia, jak i jej wysokości. Powód nie wykazał żadnej z tych okoliczności. Dla stwierdzenia zasadności roszczenia konieczne byłoby wykazanie, że w przypadku rozpoznania wniosku powoda złożonego przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, powodowi przyznana zostałaby renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz, że na skutek nieprzyznania tego świadczenia powód poniósł szkody, których naprawienia się domagał oraz bezprawność działania pozwanego w rozumieniu

podejmowania działań niezgodnych z przepisami prawa (por. uzasadnienie wyroku TK z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001, nr 8, poz. 256; por. także wyroki SN z dnia 8 stycznia 2002 r., I CKN 581/99, OSNC 2002, nr 10, poz. 128, oraz z dnia 7 listopada 2013 r., V CSK 519/12, LEX nr 1391709).

Podkreślić należy, że kwestię składania i rozpoznania wniosków o przyznanie renty regulują przepisy art. 116 ust 1 i 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z których wynika, że postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej oraz, iż do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Powód swój wniosek złożył w sposób nieformalny w dniu 5 lipca 2006 roku przed Sądem Okręgowym w Gliwicach i domagał się przyznania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy za okres od 1 stycznia 2007 roku. W tym czasie powód otrzymywał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, były wydawane opinie lekarzy orzeczników ZUS oraz decyzje o ich przyznaniu, a ponadto powód jak wynika z treści wyroku z dnia 5 lipca 2006 roku, pracował co najmniej w okresie od 1 grudnia 2001 roku do 7 sierpnia 2002 roku, więc w tym okresie nie był całkowicie niezdolny do pracy. Także w okresie późniejszym powód był badany przez lekarzy orzeczników ZUS i w dniach 11 grudnia 2007 roku i 18 stycznia 2011 roku zostały wydane opinie o częściowej niezdolności do pracy powoda i dopiero opinia z 3 lutego 2014 roku stwierdza całkowitą niezdolność do pracy. Powód miał możliwość odwoływania się od decyzji wydanych na podstawie tych opinii i miał możliwość ubiegania się przez cały czas o przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Pozwany pismami z dnia 21 września 2006 roku i 20 października 2006 roku wezwał powoda do złożenia wypełnionego wniosku o przyznanie renty wraz z załączonym drukiem Rp-1a oraz wypełnionego przez lekarza prowadzącego zaświadczenia o stanie zdrowia powoda na druku N-9, a wobec braku reakcji na wezwanie poinformował powoda o pozostawieniu wniosku bez biegu. Powód zdawał sobie sprawę z tych obowiązków i świadomie zignorował wezwanie, a w zeznaniach złożonych na rozprawie w dniu 3 marca 2016 roku podał, że zdecydował, iż nie stawi się na komisję i nie złoży zaświadczenia lekarskiego, gdyż uważał, że orzeczenie komisji z 1994 roku o zaliczeniu do II grupy inwalidów jest wystarczające. Stanowisko powoda nie znajduje uzasadnienia. Działania pozwanego nie były więc bezprawne, a fakt nierozpoznania wniosku z dnia 5 lipca 2006 roku nie powodował automatycznie powstania szkody u powoda, gdyż powód w tym czasie otrzymywał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a jego stan zdrowia podlegał regularnej ocenie przez lekarzy orzeczników ZUS. Powód w żaden sposób nie wykazał, iż w okresie od 1 stycznia 1997 roku istniały przesłanki do uznania go za stale niezdolnego do pracy oraz przyznania z tego tytułu renty.

Powód nie wykazał także poniesienia szkody w żądanej wysokości 750.000 zł, na którą miały składać się kwoty:

- 5.040 zł jako zwrot poniesionych przez powoda przez 6 lat kosztów zakupu leków;
- 8.500 zł wyłożonych z góry kosztów niezbędnych do dalszego zakupu leków;
- 30.000 zł na pokrycie kosztów niezbędnych dla zahamowania pogarszania się stanu zdrowia operacji prostaty, przepukliny i koronografii;
- 20.000 zł na pokrycie kosztów rehabilitacji po operacji;
- 70.000 zł na spłatę posiadanego przez powoda zadłużenia powstałego na skutek braku środków na podejmowanie niezbędnego leczenia
- pozostała kwota na zabezpieczenie godnej egzystencji pozwalającej na ustabilizowanie stanu zdrowia powoda i zapewnienie możliwości spokojnego życia wskutek stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy. Nie została przez powoda wykazany związek przyczynowy pomiędzy żądanymi kwotami, a działaniem pozwanego w postaci nierozpoznania wniosku. Powoływany wielokrotnie przez powoda jako podstawa jego żądań przepis art. 444 § 1 kc nakazuje sprawcy szkody w postaci uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia wyłożenia środków potrzebnych na pokrycie kosztów leczenia, lecz dotyczy to leczenia wywołanych przez sprawcę szkody schorzeń lub uszkodzeń ciała. Powód nie wykazał, by na skutek działania pozwanego w postaci nierozpoznania wniosku doszło

u niego do pogorszenia stanu zdrowia i by z tym pogorszeniem związane były konkretne koszty leczenia. Powód jest osobą schorowaną i cierpi na wiele schorzeń wymagających leczenia, lecz z tego faktu nie wynika obowiązek pozwanego wykładania środków koniecznych do leczenia powoda.

Reasumując należy stwierdzić, iż powód nie wykazał żadnych przesłanek odpowiedzialności pozwanego, co musiało skutkować oddaleniem powództwa.

Z uwagi na sytuację osobistą i majątkową powoda Sąd odstąpił od obciążania go kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c.

Sąd zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz adwokata A. C. kwotę 8.856 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu. Kwota wynagrodzenia ustalona została w oparciu o § 6 pkt 7 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat

za czynności adwokackie (...).

SSO Krzysztof Żyłka